

Становище

на дисертация за придобиване на научната и образователна степен „доктор“;

по професионално направление: 3.3. Политически науки;

научна специалност: 05.11.02. Политология.

Тема: Неоосманизмът в Република Турция. Обособяване и ценностен корпус

Докторант: Мартин Стойчев Табаков

Научен ръководител: доц. д-р Антоний Гълъбов

Изготвил: проф. д-р Калин Янакиев

Представената дисертация си поставя за цел изследването на идеологическия корпус на неоосманизма като вътрешно-политическо за Република Турция явление, т.е. такова, чиито основания за политическото му материализиране се намират в положения и причини, произтичащи от религиозната, социално-политическата и икономическа констелация на самата страна, както и на дискурсивното ѝ предефиниране от *Партията на справедливостта и развитието*. Неоосманизмът е обобщен като доктринална екзистенция на *ПСР*, в която религия, политика и икономика съществуват по-скоро в диалогичен синхрон, отколкото в диалектично напрежение.

Текстът отчита правилно интердисциплинарния характер на изследваното явление, посочвайки, че научното му постигане само чрез инструментариума на политическите науки би довело до едно компромисно, непълноценно и избирателно негово схващане. Поради това дисертационният труд, в рамките на отделните си тематични ядра, се е ангажирал с различни методологични похвати, без обаче да губи фокуса на поставените си изследователски задачи. По този начин еkleктичната природа на неоосманизма намира в текста своето хомогенно схващане.

Актуалност на проблема

Изследването на турската политика заслужава изрично внимание, поради редица причини. Една от тях е, че тя не се случва само с класически политически инструменти, тъй като експлоатацията на ислям и икономика често дава като резултат политически сурогати. Втората – практиката показва, че в хронология на управлението на турския

президент Реджеп Ердоган външната и вътрешната политика често съществуват свързано. Третата причина е специфичната идеологизация на политическата активност на сегашната турска държава, чието ценностно натоварване е различно от концепцията на секуларната държава. Четвъртата причина, това е интензификацията на присъствието на военизирани турски сили – в оригинална или мимикрирала форма, чието наличие в съседни на Турция държави екстраполира нейното влияние и разширява териториалния периметър, върху който Анкара се опитва да има отношение. Всичко това е констатирано от автора на дисертационния труд, което прави последния не просто актуален, а такъв, в който текущи процеси от вътрешната и външната политика на Република Турция могат да намерят своето дълбочинно разбиране. Текущите политически рефлексии на турската държава получават „рентгенова“ снимка в представения дисертационен труд.

Обем и структура на дисертационния труд

Представената за становище дисертация е с обем от 354 страници, включително съдържание, приложение и използвана литература. Библиографията и цитираната литература обхващат 24 източника на кирилица, 32 източника на турски и 396 източника на английски език. Посочени са също използваните източници от интернет пространството, както и ползваните официални и публични страници на съответните турски институции. В дисертационния труд са използвани 17 таблици, а в приложението – 5. Дисертационният труд се състои от 6 глави като респективно първата и последната изпълняват функцията на увод и заключение.

Първата и последната глава изпълняват функцията на увод и заключение. Другите глави дефинират ясно обхвата, метода и резултата на заложените във всяка една от тях изследователски търсения. Във всяка една от тези глави е налице постепенното и внимателно антиципиране на неоосманизма, в зависимост от изследователския фокус, чрез който той се търси. Последното материализира религиозните, икономическите и политически контури на неоосманизма, за да получат същите своето окончателно „сглобяване“ и обобщение в рамките на заключителната част на съдържанието. Въпреки подвижния, сложно-компонентен и многопластов характер на неоосманизма, дисертантът не допуска неговото „разпадане“ (както често той се разглежда само по една от своите компоненти), като във всеки един удобен момент извежда релациите между различните му елементи, а оттук се постига и връзката между тематичните глави в съдържанието.

Приноси на дисертационния труд

Специален интерес представлява посочването от страна на дисертанта на формата и синтеза на исляма, която неоосманизмът инкорпорира в ценностното си съ-стоене. В този контекст, открито и верифицирано е това как неоосманизмът ползва младоосманското теоретично наследство спрямо приобщаването на исляма в социалното и политическо инженерство на ПСР.

Заслужава внимание и диференциацията, която изложението прави между експлоатацията на исляма от класическия ислямизъм, от една страна, и от неоосманизма, от друга. Когато уточнява ролята на социалната транскрипция на неолиберализма и процедурно-мажоритарното схващане на демокрацията за технологичното реализиране на неоосманизма, дисертантът, с релевантна научна дисциплина, не допуска да стане заложник на терминологичните мимикрии, използвани от ПСР и нейния политически елит.

Подходът да се верифицира неоосманизмът чрез процеси, ценности и обстоятелства, които са характерни за вътрешно-политическата констелация на Република Турция, са не просто оригинални, но и достоверно аргументирани в рамките на изложението. По този начин авторът е прав да констатира, че външно-политическият вектор на неоосманизма е вторичен и изхождащ от вътрешно-политическия наглед на изследваната идеологичност; с последващ, а не с онтологичен характер.

А чрез предложената си дефиниция на неоосманизма авторът на дисертационния труд де факто предлага и критерии, на базата на които може да се проследи и текущото отстъпление на ПСР от концепцията на неоосманизма към тази на класическия турски ислямизъм.

Препоръки/Забележки

Впечатление прави, че предложеният за защита дисертационен труд изобщо не отразява последната динамика в развитието на политическия процес в Турция, особено след т.нар. опит за преврат от юли 2016 г. Това вероятно се обяснява с времевата дистанция между завършването и започналите процедури по защитата на дисертацията. Въпреки че това нито променя, нито компрометира постигнатите научни положения на дисертанта, би било удачно последният да допълни изследването си, в случай че дисертацията бъде издадена като книга.

Заклучение

Убедено предлагам на членовете на научното жури по защитата на дисертацията да присъдят на редовния докторант в научна специалност „Политология“ към Департамента по политически науки на НБУ, Мартин Табаков, научната и образователна степен „доктор“.

Проф. дфн Калин Янакиев.